

ÍZELÍTŐ, AVAGY ÉRDEMES-E SZOLZSENYICINT MEGHALLANI?

Varga Norbert

Az emberiség évezredek óta keresi a háborúktól mentes együttélés szent grálját, azonban amíg a kutatás nem vezet eredményre, nem tehetünk mást, mint utat építünk egymás kölcsönös megismeréséhez – amennyiben el akarjuk kerülni a véres konfrontációkat. Az Autonómia és Társadalom szerkesztősége egy olyan könyv megszületésén dolgozik, amely tanulmányaival segítené a Kelet (oroszl és ukrán világ) és a Nyugat (kölcsönös) megértését. A könyv megálmodójának szándéka, hogy *Szolzsényicin Harvard egyetemen tartott 1978-as nyitóbeszédén* keresztül tárjon fel lehetséges értelmezési kereteket. A Nobel-díjas író az orosz értelmiség szemével tekint a nyugati világra, s jóslatot tesz annak jövőjét illetően. Itt az ideje górcső alá vennünk „próféciáját”, főként a Magyarország szomszédságában dúló keresztény testvérháború árnyékában. A születendő könyv szerzői interdiszciplináris megközelítésben reflektálnak Szolzsényicin beszédének valamely felvetésére. Ízelítőként következzen néhány innen kiragadott idézet:

IGAZSÁG:

„Amint azt sokan önök közül már felismerték, sokan pedig majd életük során fogják, az igazság kitér előlünk, amennyiben nem összpontosítjuk figyelmünket teljes mértékben a keresésére. Még akkor is, amikor rejtőzködik előlünk, megmarad ismeretének illúziója, és ez félreértésekhez vezet. Továbbá, az igazság ritkán kellemes. Szinte állandóan keserű.”

TÖRÉSVONAL:

„A törésvonal mai világunkban még egy felületes szemlélődő számára is érzékelhető. Bármely kortársunk könnyűszerrel azonosítja a két világhatalmat, melyek mindegyike mára már képes teljesen megsemmisíteni egymást.”

BÁTORSÁG:

„A bátorság hanyatlása lehet a legszembetűnőbb tény, amelyet egy külső megfigyelő ma Nyugaton észrevesz. ... Talán rá kellene mutatnia valakinek, hogy a hanyatló bátorság már ősi idők óta a vég kezdetét jelenti?”

JÓLÉTI ÁLLAM:

„Az utolsó évtizedek technikai és társadalmi fejlődése mostanra végre lehetővé tette az olyan törekvések megvalósulását, mint a jóléti állam. (...) Mindeközben azonban egy pszichológiai részlet elkerülte a figyelmet: az ember azon állandó vágyát, hogy egyre többet birtokoljon és egyre jobb életet éljen. A harc, amelyet ezeért folytat, sok nyugati arcra az aggodalom, sőt depresszió nyomát égeti, még ha szokásos is az ilyen érzéseket eltitkolni. Az aktív és feszült verseny betölti az emberi gondolatokat, anélkül, hogy utat nyitna a szabad spirituális fejlődésnek. (...) A jólét ezekben az időkben kezdi felfedni sötét arcát a nyugati társadalomban.”

JOG:

„A nyugati emberek jelentős mértékben elsajátították a törvény értelmezésének és manipulálásának képességét. (...) Az egyéni jogok védelme olyan szélsőséges helyzethez vezetett, amelyben a társadalom, mint egész védtelen marad bizonyos személyiségekkel szemben. Eljött az ideje Nyugaton, hogy nem is annyira az emberi jogokat, sokkal inkább az emberi kötelességeket kellene megvédenünk.”

MÉDIA:

„Óriási szabadsága van a sajtónak, ám kevesebb az olvasónak, hisz az újságok többnyire azokat a véleményeket hangsúlyozzák, amelyek nem mondanak túl nyíltan ellent a maguk által képviselt és az általános tendenciának. (...) Nyugaton a gondolatok és ideák divatos trendje még cenzúra nélkül is tisztán elkülönül a nem divatostól; semmi nem tilos, de ami nem divatos, az aligha találja meg az utat a folyóiratok, a könyvek vagy az egyetemi előadások felé. Az Önök kutatói jogilag szabadok, de a nap divatja kondicionálja őket.”

IDEÁLIS VILÁG:

„Ha azonban valaki megkérdezné tőlem, hogy javasolnám-e követendő modellként a Nyugatot mai formájában saját országom számára, őszintén szólva, nemmel kellene válaszolnom.”

HÁBORÚ:

„A következő háború (amelynek nem kell atomháborúnak lennie, és én nem is hiszem, hogy az lesz) örökre eltemetheti a nyugati civilizációt.”

EGY KÉRDÉS:

„Hogyan hanyatlott a Nyugat diadalmas állapotából a jelen kórságába?”
(A tanulmánykötet a tervek szerint 2022. novemberében jelenik meg)